

Посохов І. М.

професор кафедри менеджменту
інноваційного підприємництва
та міжнародних економічних відносин

Кабиш А. Ю.

аспірант кафедри менеджменту
інноваційного підприємництва
та міжнародних економічних відносин

Падалка П. А.

аспірант кафедри економіки та маркетингу

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
м. Харків, Україна*

СКЛАДОВІ ПРОЦЕСУ РОЗРОБКИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Процес розробки системи управління ризиками містить такі складові.

1. Розуміння діяльності підприємства машинобудування та середі його функціонування.

Перш ніж приступити до проектування системи управління ризиками, доцільно досліджувати внутрішнє та зовнішнє

середовище підприємства, що суттєво впливає на зміст концепції системи управління ризиками.

Дослідження зовнішнього середовища підприємства може стосуватися місцевого, регіонального, національного та міжнародного зовнішнього середовища. При цьому можуть розглядатися такі види середовища: культурне, соціальне, фінансове, нормативне, політичне, економічне, технологічне, конкурентне, природне. При цьому мають розглядатися: ключові рушійні сили і течії, які впливають на цілі організації; відносини зі зовнішніми стейкхолдерами [1; 2; 3; 4].

Дослідження внутрішнього середовища підприємства машинобудування може включати вивчення таких складових внутрішнього середовища:

- система управління підприємства, організаційна структура підприємства, розподіл функцій, прав і обов'язків персоналу підприємства;

- політики, цілі, які слід досягти, і стратегії, яких варто дотримуватися для досягнення цілей;

- можливості для реалізації стратегій, в тому числі інформація, людські, фінансові, матеріальні та інші ресурси, кваліфікація, процеси тощо;

- інформаційні системи та бази, формальні і неформальні процеси прийняття рішень;

- культура організації бізнесу підприємства;

- стандарти, керівництва і моделі внутрішнього середовища підприємства;

- форма і обсяг контрактних взаємин.

2. Розробку політики управління ризиками.

Політика управління ризиком повинна відображати мету управління ризиками та ризик-апетит підприємства машинобудування. Слід визначити такі критерії політики управління ризиком:

- прагнення підприємства до аналізу ризиків і підтримки ризиків у межах допустимого рівня;

- формування взаємопов’язаних цілей і політики підприємства, в тому числі політики управління ризиків;
- визначення відповідальності та обов’язків щодо функціонування системи управління ризиками;
- визначення оптимального методу вирішення конфлікту інтересів;
- забезпечення необхідними ресурсами для функціонування системи управління ризиків;
- використання методів оцінки ефективності системи управління ризиками;
- проведення на постійній основі моніторингу, оцінки і вдосконалення політики в області ризик-менеджменту;
- управління політикою регулювання ризиків належним чином.

3. Відповідальність персоналу підприємства машинобудування.

Підприємство має забезпечити відповідальність, належний рівень компетенції персоналу для управління ризиками, включаючи впровадження і підтримку процесів управління ризиками, доцільності та ефективності методів управління ризиками.

4. Інтеграцію системи управління ризиками в процеси підприємства машинобудування.

Процеси управління ризиками мають стати частиною процесів підприємства. Зокрема, вони повинні бути частиною політики розвитку, оцінки оперативного і стратегічного планування, а також процесів превентивного управління.

На підприємстві має існувати план регулювання ризиків з метою гарантії застосування політики управління ризиків до всіх процесів підприємства. Цей план може бути інтегрований в стратегічний план розвитку підприємства.

5. Ресурси підприємства.

Підприємство має розподілити ресурси необхідні для підтримки системи управління ризиками. Повинні бути розглянуті такі аспекти:

- людські ресурси, навички, досвід і конкурентоспроможність;
- ресурси, необхідні для кожного кроку процесу управління ризиками;

- процеси підприємства, методи і засоби обробки ризиків підприємства;

- документовані процеси і процедури;
- системи менеджменту і знань;
- навчальні програми.

6. Встановлення внутрішньої комунікації та механізму звітності.

Підприємство має встановити внутрішню комунікацію і механізми звітності, для підтримки процесу контролю і володіння процесами регулювання ризиків на допустимому рівні.

Ці механізми повинні забезпечити наступне:

- ключові компоненти концепції управління ризиками та будь-які їх подальші модифікації;
- існує зрозуміла система внутрішньої звітності по концепції, її ефективності і результатам;
- необхідна інформація, що отримана в ході функціонування системи функціонування ризиками, доступна в будь-який час і на відповідних рівнях;
- існують процеси консультації з внутрішніми стейкхолдерами [5; 6; 7].

Механізми мають включати процеси по об'єднанню інформації за ризиками з багатьох джерел ресурсів, а також брати до уваги закритість такої інформації.

7. Встановлення зовнішньої комунікації та механізму звітності.

Підприємство повинно розробити і впровадити план того, як буде відбуватися комунікація із зовнішніми стейкхолдерами. Цей план повинен відображати такі аспекти:

- залучення відповідних зовнішніх стейкхолдерів і гарантію ефективного обміну інформацією;
- систему зовнішньої звітності, щоб відповідати юридичним, нормативним і урядовим вимогам;
- надання відгуків з комунікацій та консалтингу;
- використання комунікації як методу створення атмосфери довіри всередині підприємства;

– комунікацію зі стейкхолдерами в разі виникнення кризи або нештатної ситуації.

Механізми мають включати процеси по об'єднанню інформації за ризиками з безлічі ресурсів, а також брати до уваги закритість такої інформації.

8. Постійне вдосконалення концепції управління ризиком.

Повинні прийматися рішення, які засновані на результатах моніторингу та оцінки, щодо поліпшення концепції, політики і програми управління ризиком.

Література:

1. Posokhov I. Risk management of industrial enterprises: theory and methodology : monograph / I. Posokhov, V. Dyuzhev, Yu. Zhadan. – Kharkiv : Publishing House I. Ivanchenka, 2020. – 175 p. – Presented: p. 1–48 ; 157–168.
2. Developing Risk Management Framework at Fat-and-Oil Industry Enterprises [Electronic resource] / I. Posokhov [et al.] // Atlantis Press. Ser. Advances in Economics, Business and Management Research (AEBMR). – 2019. – Vol. 99. – Modeling, Development and Strategic Management of Economic System (MDSMES-2019): proc.7th Intern.conf., Ivano-Frankivsk, 24–25 October, 2019. – Electronic text data. – France, 2019. – P. 350–354. – Access mode: <https://www.atlantis-press.com/proceedings/mdsmes-19/125919243>, free (accessed 24.12.2019).
3. Garnyk L.P. Digital assets and crypto currencies in the context of international economic relations and risk management / L.P. Garnyk, I.M. Posokhov // Діджиталізація сучасної системи міжнародних економічних відносин: Digitalization of modern system of international economic relations: тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф., 21 листопада 2019 р. – Київ: КНУ ім. Т. Шевченка, 2019. – С. 69–71.
4. Posokhov I. Investment risks in the global real estate market / I. Posokhov, A. Potkalo, C. Pokryshko // Eastern European Conference of Management and Economics : proc. of the 1st Intern. Sci. Conf., May 24, 2019. – Ljubljana, Slovenia : Ljubljana School of Business, 2019. – P. 360–362. – In Ukr.
5. Posokhov I.M. Modern Condition and Efficiency of the Activities of Engineering Enterprises of Ukraine / I.M. Posokhov // Emergency of public development: financial and legal aspects : monograph / sci. ed. Yu.V. Pasichnyk. – Coventry, United Kingdom : Agenda Publishing House, 2019. – Pt. 3.7. – P. 257–272.
6. Посохов І. М. Методичне забезпечення управління ризиками корпорацій / І. М. Посохов // Маркетинг інновацій і інновації у маркетингу : зб. тез

доп. 6-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 27–29 вересня 2012 р. – Суми : ДД «Папірус», 2012. – С. 209–211.

7. Посохов І. Обґрунтування необхідності управління ризиками машинобудівних підприємств / І. Посохов, А. Кабиш // Теорія та практика менеджменту : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 13 травня 2020 р. / відп. ред. Л. Черчик. – Луцьк: СНУ, 2020. – С. 145–146.